

Kooskõlastustabel

Nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Seisukoht	Selgitus
European Energy A/S Baltic (08.04.2026)			
1.	<p>Praeguses ettepanekus ei taga määrus võrdseid võimalusi tuuleenergiaprojektidele ega hübriidsetele taastuenergiajaamadele (sh salvestusprojektidele), kuna strateegilise investeeringu staatus antakse ainult salvestus- või muudele kontrollitavatele elektritootmisprojektidele. See lähenemisviis eirab asjaolu, et tuuleenergiaprojektid on planeerimis- ja lubade andmise menetluste osas ühed kõige aeganõudvamad taastuenergiaprojektid.</p> <p>Tuuleenergiaprojektide – või tuuleenergiat kasutavate hübriidelektrijaamade – lisamine strateegiliselt oluliste investeeringute hulka kiirendaks oluliselt Eesti edusamme dekarboniseerimise eesmärkide saavutamisel. Lisaks tooks selline kaasamine laiemat majanduslikku kasu, sealhulgas suurenenud investeeringuid, töökohtade loomist ja energiapuulgeolekut.</p> <p>Seetõttu teeme ettepaneku lisada tuuleenergiaprojektid ja tuuleenergiat kasutavad hübriidelektrijaamad selgesõnaliselt eelnõu § 2 „Strateegiliselt oluline investeerimine“ lõike 2 punkti 5 alla</p>	Selgitame	<p>Vaatamata sellele, et tuuleenergeetika on kindlasti oluline valdkond, ei sobi tuulepargid loodava instrumendi fookusega.</p> <p>Eelnõu väljatöötamise peamine eesmärk on olnud võimaldada strateegiliselt oluliste tootlike investeeringute (tööstus, tootmine ja nendega seotud valdkonnad) võimalikult sujuvat realiseerimist Eestis. Tootmishoonete puhul on mõju üldjuhul koondunud ehitise enda ja selle vahetu ümbruse piiridesse, mis võimaldab rakendada tõhusalt eelnõuga pakutud lahendusi. Tuulikute mõju ümbritsevale elu- ja looduskeskkonnale on aga väga erinev tavapärasest tööstusehitisest. Tuulepargid ei ole kompaktsed punktobjektid, vaid koosnevad ruumiliselt hajusatest rajatistest, mille mõju ulatub laiale territooriumile. Tuuleparkide puhul on väljakutseks asukohavalik ja erinevad keskkonnauuringud, sh lindude rändekoridoride küsimused, mis on ajamahukad ja tavalisemate tööstusobjektide puhul probleemiks üldjuhul ei ole.</p>

		<p>Lisaks, tuuleenergeetika arendamiseks on kehtiva õiguse kohaselt juba kehtestatud mitu erandit. Näiteks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suurte tuuleparkide kavandamiseks on juba praegu olemas tõhus riigi tasandi menetlus – asukoha eelvaliku alusel kehtestatav riigi eriplaneering. REP-i ühe-etapiline menetlus võimaldab liikuda asukoha eelvaliku etapist (sh vajalike uuringute läbiviimine) vahetult PT-de menetlusse ning sealt edasi ehitusloa andmiseni. Kuigi seadus seob tuuleelektrijaamade puhul riigi eriplaneeringu võimalikkuse eelduslikult alates 400 MW kavandatavast võimsusest, ei välista kehtiv õigus ka väiksema võimsusega tuuleparkide käsitlemist strateegilise huviga objektidena (sellisel juhul tuleb huvi olemasolu hinnata konkreetse projekti asjaolusid arvestades ja teha vastav otsus); • Riigikogu menetluses olev planeerimisseaduse muutmine (683SE) näeb ette kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOV EP) kaotamise ja asendamise detailplaneeringuga. Pooleliolevad KOV EP-d saab lõpuni menetleda, kuid uute arenduste puhul muutub menetlus lihtsamaks, kuna detailplaneeringu puhul ei nähta ette asukoha eelvalikut; • Ka KOV EP-d ennast on tuuleenergeetika vajadustest tulenevalt üle vaadatud – nt alates 2023. aastast saab tuuleparke planeerida vaid KOV EP asukoha eelvaliku etapi alusel ilma detailse lahenduse välja töötamiseta.
--	--	---

			<p>Seega, tuuleparkide puhul ei näi kitsaskoht olevat tõhusa menetluskorra puudus, vaid menetlusnormidest mittesõltuvad tegurid (nt põrkuvad huvid), mida aga ei saa lahendada käesoleva eelnõuga.</p> <p>Lisaks, märgime, et ettepanek puudutab määruse kavandit, mille põhjal koostatakse eraldi eelnõu.</p>
Eesti Taastuvenergia Koda (09.04.2026)			
1.	<p>Teeme ettepaneku, et strateegiliselt oluliste investeeringutena oleks võimalik käsitleda ka tuuleparke näiteks alates elektrilise nimivõimsusega 50 MW eeldusel, et samas mahus ehitusõigust andev planeering (kohaliku omavalitsuse eriplaneering või detailplaneering) on läbinud Keskkonnaameti kooskõlastuse.</p>	Selgitame	<p>Ettepanek puudutab määruse kavandit, mille põhjal koostatakse eraldi eelnõu.</p> <p>Tuuleparkide kohta vt vastust European Energy A/S Baltic ettepanekule üleval.</p> <p>Lisaks, MKM ei pea otstarbekaks käesoleval ajal menetluses olevate planeeringute nn ümbersuunamist teise menetlusse. Hetkel kestvad menetlused tuleks viia lõpuni.</p>
Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon (09.04.2026)			
1.	<p>Teeme ettepaneku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • täpsustada eelnõu ja rakendusaktide sõnastust nii, et strateegiliste investeeringute ekspressrada hõlmaks selgesõnaliselt ka tuuleparkide rajamist; • sõnastada taastuvenergia valdkonna projektide määratlus tehnoloogianeutraalselt, hõlmates lisaks juhitavatele tootmis- ja salvestuskäitistele ka tuuleenergia tootmisrajatised; • arvestada, et uued taastuvenergia projektid on üha sagedamini hübriidprojektid, kus tootmine, 	Selgitame	<p>Ettepanek puudutab määruse kavandit, mille põhjal koostatakse eraldi eelnõu.</p> <p>Tuuleparkide kohta vt vastust European Energy A/S Baltic ettepanekule üleval.</p>

	<p>salvestus, vesinik ja muud paindlikkuslahendused moodustavad ühe terviku.</p> <p>Võimaliku sõnastusliku lahendusena võiks kaaluda vastava projektivaldkonna sõnastamist näiteks järgmiselt: <i>„taastuvatel energiaallikatel põhinevate elektritootmis-, salvestus- ja hübriidkätiste, sealhulgas tuuleparkide, rajamine ja käitamine, samuti energiatootmises fossiilkütuste asendamine taastuvate energiaallikatega.”</i></p> <p>Leiame, et selline muudatus oleks kooskõlas nii Eesti energiajulgeoleku vajaduste, tööstuspoliitiliste eesmärkide kui ka tegeliku arenduspraktikaga. Eesti vajab senisest rohkem kodumaist elektritootmist ning ekspressrada peab toetama neid investeeringuid, mis seda eesmärki reaalselt aitavad saavutada.</p>		
Evecon OÜ (09.04.2026)			
1.	Evecon palub strateegilise investeeringu projekti valdkonnana lisada ka sellised energia tootmisüksused, mis ei ole taastuvatel energiaallikatel põhinevad, kuid millised on võimelised taga ma ENMAK 2035 -s selgitatud vajadusi.	Selgitame	Eelnõu juurde lisatud rakendusaktide kavandid ei ole lõplikud ning vastavate eelnõude koostamise käigus saab ettepanekut täiendavalt hinnata.
2.	Kuigi eelnõus on analüüsitud, et on raske öelda, et kas otsustuspädevuse liikumine KOV -ilt riigile toob praktikas kaasa olulise muutuse ning millise suunaga see on, siis leiame, et Eelnõus tuleks täiendavalt analüüsida KOV -i otsustuspädevusse sekkumise riski mitte ainult selle formaalse ja materiaalse põhiseaduspärasuse tasandil, nagu on seda veenvalt tehtud Eelnõu seletuskirja p -s 3.1.3, vaid ka praktilisel tasandil.	Selgitame	Meie hinnangul on REP-i instrumendi põhiseaduspärasust kaalutud ja selgitatud piisavalt. KOV-i otsustuspädevuse ülemineku regulatsioonist riigile on käesoleva eelnõu menetluse käigus loobutud. Kui koostatakse REP, siis on see riikliku huvi väljendus, kuid eelnõuga nähakse ette KOV-idele võimalus strateegilise investeeringuga

	<p>On tõsi, et strateegiliselt olulise ehitise püstitamine võib olla lubatav, olenemata KOV-i vastasseisust, kui see on põhjendatud kõiki olulisi huve kaaludes. Samas on selliseid käike, kus riik sekkub KOV-i otsustuspädevusse, äärmiselt lihtne politiseerida. Sellest tulenevalt oleks äärmiselt oluline käesoleva seaduse ellukutsumisel teha laiaulatuslikku selgitustööd KOV-idele ja vajaduse korral avalikkusele laiemalt, kui eelnõu ettenähtav praktiline kasutus võib vastasel juhul viia tulemini, kus kordub Est - fori puidurafineerimistehase REP-i menetlus osas, milles kohalik elanikkond oli riigipoolse sekkumise tõttu polariseeritud.</p>		<p>kavandatava ehitise osas otsust langetada (PT-de andmise kaudu).</p>
KC Energy (10.04.2026)			
1.	<p>PlanS eelnõu § 1 Planeerimisseaduse muutmine all on punkt 2 millega soovitakse muuta paragrahvi 27 lõikeid 1 ja 2. Lõikes 2 on välja toodud, et riigi eriplaneeringuga kavandatakse järgmisi ehitisi milleks on ka tuuleelektrijaam elektrilise nimivõimsusega alates 400 megavatti. Leiame, et tänasel päeval 400 MW ainuüksi tuulepargi vaatest on liiga ambitsioonikas eesmärk. Palume siin eraldi konsulteerida ka Kliimaministeeriumi vastavate ametnikega kellel on Eesti taastuvenergia arendajate arendusportfellidest üldine ülevaade olemas millises suuruses üks kavandatav keskmine tuulepark tänasel päeval planeerimisprotsessides on. Kui strateegilise investeerigu alla ainult tuulepark arvestada ning selle juures hübriidpargi kontseptsiooni eirata, siis pakuks 400 MW asemel ideaalis alates 50 MW. Hübriidpargi puhul (taastuvenergia tootmine + salvestus) saab see võimsus selle arvelt ka suurem olla.</p>	Selgitame	<p>Tegu on kehtiva normi ümberstruktureerimisega, eelnõuga ei ole ette nähtud kehtivate REP eelduste muutmist.</p> <p>Lisaks märgime, et kuigi seadus seob tuuleelektrijaamade puhul riigi eriplaneeringu võimalikkuse eelduslikult alates 400 MW kavandatavast võimsusest, ei välista kehtiv õigus ka väiksema võimsusega tuuleparkide käsitlemist riikliku huviga objektidena (sellisel juhul tuleb huvi olemasolu hinnata konkreetse projekti asjaolusid arvestades ja teha vastav otsus). Oluline on meeles pidada, et asukoha eelvalikut teostatakse üle Eesti.</p>

2.	Lisaks soovime välja tuua, et eelnõu ja selle seletuskirjas on suur vastuolu. Nimelt eelnõus selgub, et tuuleelektrijaamale on riigi eriplaneering võimaldatud, aga seletuskirjas on 6.4. Keskkonnamõtjude peatüki Sihtrühm alapealkirja all välja toodud järgmine lause: "Investeeringute hulka ei kuulu tuulepargid." Palume selle lause kindlasti sealt eemaldada.	Selgitame	Tegemist ei ole vastuoluga. Tavapärase REP-i puhul ei ole välistatud ka tuuleelektrijaamade rajamine (käesoleval ajal PlanS § 27 lõige 2). Eelnõuga ei nähta tuuleelektrijaama puhul, et tegemist oleks strateegilise investeeringuga, mille puhul kohaldatakse eelnõukohast PlanS §-i 27 ² .
3.	Samas 6.4 Keskkonnamõtjude peatüki all on välja toodud strateegiliselt olulised valdkonnad milleks üks on <u>taastuvatel energiaallikatel või ülemineku kütustel põhinevate juhitavate elektritootmis- või salvestuskäitiste rajamine ja käitamine või energiatootmises fossiilkütuste asendamine taastuvate energiaallikatega</u> . Kas siin saame õigesti aru, et taastuvad energiaallikad peavad igal juhul olema juhitavad? Ehk siis leiame, et REPi rakendamise tingimuse tuuleparkidele peab kindlasti adekvaatselt üle vaatama, et see vastaks tänasele turuolukorrale ning juhitavuse aspekti lisamine tähendaks automaatselt siis ka salvestuse lisamist pargile ehk siis hübriidpargi rajamist (viide käesoleva kirja esimesele punktile).	Selgitame	Eelnõu kavandis nähakse ette, et strateegiliseks investeeringuks loetakse juhitavaid energiatootmisi.
Eurowind Energy OÜ (09.04.2026, täiendav 20.04.2026)			
1.	Eurowind Energy OÜ teeb ettepaneku täpsustada strateegiliselt olulise investeeringu mõistet selliselt, et mõiste sisaldaks omavahel seotud taastuvenergia hübriidprojekte ja/või projektide lahendusi, kus ühe tervikliku investeeringu osadeks on näiteks andmekeskus, tuulepark, päikeseelektrijaam, energiasalvesti, liitumis- ja võrgutaristu või muu taastuvenergia kasutamist toetav taristu või ka tarbija.	Selgitame	Ettepanekut saab kaaluda eelnõuga ette nähtud Vabariigi Valitsuse määruse kavandi põhjal eelnõu koostamisel.

2.	<p>Teeme ettepaneku muuta eelnõud nii, et PlanS § 27 lg 2 p 5 alusel kavandatava planeeritava tuulepargi 400 MW võimsuslävend tühistada või kohaldada seda ainult sellistele tuuleparkidele, mille juurde hübriidlahedust ei rajata. Juhul kui tuulepark kavandatakse osana hübriidlahendusest, tuleks selle strateegilist olulisust hinnata projektipõhiselt, arvestades kogu arenduse koosmõju ja terviklikku mõju ning võimaldada selle rajamist investeeringute ekspressraja alusel. Seadusega sätestatud 400 MW võimsuslävend võib hübriidlahenduste puhul osutada põhjendamatult kõrgeks. Pigem on võimalik rajada ühtset majanduslikku ja tehnoloogilist tervikut moodustavaid arendusi, kus tuulepark on vaid üks osa laiemast energialahendusest. Selliste projektide puhul on põhjendatud lähtuda mitte ainult tuulepargi nimivõimsusest, vaid kogu projekti sisust ja mõjust. Ettepanekut tasakaalustab ühtlasi määruse eelnõus sisalduv nõue, mille kohaselt peab projekti elluviimise kapitaliinvesteeringu mahuks olema vähemalt 0,1 protsenti Eesti aastasest sisemajanduse koguprodukti nominaalmahust.</p>	Selgitame	<p>Eelnõuga ei ole ette nähtud käesoleval ajal kehtivate REP eelduste muutmist. Viidatud 400 MW on sellisena sätestatud ka kehtivas seaduses. Säte sõnastatakse ümber parema jälgitavuse huvides ning eelnõuga ei kavandata lävendite muutmist.</p> <p>Juhime samas tähelepanu, et osundatud piirmäärad on põhimõtteliselt indikatiivsed ning olulise riikliku huvi korral ei välista kehtiv õigus, et REP-iga planeeritakse ka PlanS-is toodud väärtusest väiksema määraga ehitist.</p>
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (09.04.2026 nr 1-4/31)			
1.	<p>Selleks, et kavandatav planeerimisseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (strateegiliste investeeringute ekspressrada) aitaks kaasa põllumajandus- ja toidusektori terviklikule arengule, teeme ettepaneku lisada selle Lisas 1 § 2 (2) toodud tegevusalade loetelule põllumajandustootmise tegevusala.</p>	Selgitame	<p>Ettepanekut saab kaaluda eelnõuga ette nähtud Vabariigi Valitsuse määruse kavandi põhjal eelnõu koostamisel.</p>

Eesti Planeerijate Ühing (10.04.2026)			
1.	Täiendada strateegiliselt olulise investeeringu määratlust selliselt, et lisaks majanduslikele kriteeriumidele arvestatakse ka investeeringu ruumilist ja keskkonnamõju, sh mõju ümbritsevale asustusele, taristule ja looduskeskkonnale.	Selgitame	Ettepanekut saab kaaluda eelnõuga ette nähtud Vabariigi Valitsuse määruse kavandi põhjal eelnõu koostamisel.
2.	PlanS § 27 lõike 1 sõnastuses asendada mõiste „olulise ruumilise mõjuga ehitis“ sõnaga „ehitis“ ning kaotada planeerimisseadusest ORME mõiste ja sellega seotud eriregulatsioon tervikuna.	Selgitame	Käesoleva eelnõuga ei ole plaanis olulise ruumilise mõjuga ehitise mõiste seadusest väljajätmist, kuna see eeldab laiemat arutelu. MKM kaalub ettepanekut planeerimissüsteemi kaasajastamisel, mille kohta kavandame 2026. aasta lõpuks koostada üldise kontseptsiooni.
3.	<p>Eelnõu kohaselt kehtestatakse riigi eriplaneering detailse lahenduse alusel hiljemalt ühe aasta möödumisel vastava taotluse esitamisest. Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu üheselt, kuidas suhestub detailse lahenduse koostamise ühe aasta pikkune tähtaeg keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) läbiviimisega.</p> <p>Kui detailse lahenduse koostamisel kavandatakse ehitise kuulub tegevuste hulka, mille puhul tuleb vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele hinnata olulist keskkonnamõju, võib tekkida vajadus läbi viia KSH. Sellisel juhul tekib küsimus, kas detailse lahenduse koostamise ja KSH menetluse läbiviimine on praktikas võimalik kavandatud ühe aasta pikkuse tähtaja jooksul, arvestades KSH menetluse tavapäraseid etappe, vajalikke uuringuid ning avaliku menetluse nõudeid.</p>	Selgitame	Eelnõu kohaselt eeldatakse, et kui strateegiliselt olulise projektiga kavandatakse tegevus eeldab keskkonna uuringute tegemise vajadust, siis ei ole võimalik REP-i menetlust aasta jooksul menetleda. 1-aastane tähtaeg on kohaldatav juhul, kui projekti elluviimiseks on vajalikud uuringud kas tehtud, või kui neid ei ole tehtud, siis REP-i menetluse pikeneb selle võrra.

<p>4.</p>	<p>Eelnõu kohaselt võimaldab ehitusseadustiku uus peatükk 13¹ strateegiliselt olulise ehitise projekteerimistingimuste andmisel teha ulatuslikke kõrvalekaldeid kehtivatest planeeringutest. Sisuliselt saab eelnõu kohaselt ignoreerida kehtivat detailplaneeringut, samas kui detailplaneeringule ei viida läbi kehtetuks (või osalise) tunnistamise menetlust. Selline projekteerimistingimuste võimaldamine loob konfliktolukorra kohaliku omavalitsuse, kes suunab omavalitsuse ruumilist arengut, ja riigi vahel. Eriti olukorras, kus kohalik omavalitsus on teinud detailplaneeringu kehtestamise otsuse kuid riik (TTJA) väljastab projekteerimistingimused, mis muudavad §121² lg4 ja 121³ lg4 ulatuses kehtivat detailplaneeringut.</p> <p>EPÜ hinnangul ei ole põhjendatud olukord, kus planeeringuga kujundatud ruumilist kokkulepet muudetakse olulises ulatuses üksnes projekteerimistingimuste menetluses, isegi kui tegu on strateegiliselt olulise investeeringuga rajatava ehitisega. Arvestades PlanS § 27 lõike 3² alusel kehtestatavaid määruse kriteeriumeid, võib eeldada, et strateegiliselt olulised investeeringud on kapitaliinvesteeringu mahust ning investeeringu valdkonnast tulenevalt oluliselt olemasolevat ruumilist keskkonda muutvad.</p> <p>Planeeringud väljendavad laiemat ruumilist kokkulepet. Kui strateegilise ehitise kavandamine eeldab planeeringu olulist muutmist, on selleks sobivaks instrumendiks riigi eriplaneeringu detailne lahendus, mille koostamiseks näeb eelnõu ette ühe aasta pikkuse tähtaja. Mitte ebamäärane käsitus, mis sisuliselt väljendab, et planeering muutub</p>	<p>Mittearvestatud/ Selgitame</p>	<p>Eelnõu järgi annab PT-d ja seotud ehitusloa KOV. Seega ei nähta ette, et PT-de puhul oleks PT-de andjaks KOV ja ehitusloa andjaks TTJA. REP-i puhul on ehitusloa andjaks TTJA vastavalt EhS § 39 lõikele 2.</p> <p>Strateegiliselt olulise investeeringu puhul on märksõnaks menetluse kiirus. Kuivõrd suurte projektide puhul peab arvestama muu hulgas rahvusvahelist konkurentsi, siis peab seadusloome seda peegeldama ehk tagama reeglistiku, mis on piisavalt paindlik. Sellest tulenevalt nähakse ette teatud kõrvalekallete võimaldamine üldplaneeringutest just nimelt sellel eesmärgil, et vältida pikka detailplaneeringu menetlust, millega muuta üldplaneeringu põhilahendust. Kõrvalekallete ja nende ulatuse üle otsustab KOV oma siseveendumuse põhjal kaalutusotsusega. Juhul, kui KOV-i hinnangul on taotletavate PT-de puhul kõrvalekalle üldplaneeringust ulatuslik, siis on eelnõu järgi võimalik läbi viia REP-i menetlus.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas on selgitatud EhS § 121² ja § 121³ sätete sisu ning nende eesmäärke ning tegemist on vajalike sätetega.</p>
-----------	--	---------------------------------------	---

<p>kehtetuks kuid samas ei ole vajalik ette võtta ei teavitusi ega ka menetlust kehtiva planeeringu muutmiseks.</p> <p>Seaduses on määratlemata, millistel juhtudel saab uue hoone püstitada detailplaneeringu alusel ja millistel juhtudel saab püstitada projekteerimistingimuste alusel. Antud määratlus on äärmiselt oluline, kuna detailplaneeringut menetleb kohalik omavalitsus kuid projekteerimistingimusi saab väljastada ka riik. Vajalik on aru saada piiridest, kes saab teha otsuse strateegiliselt olulise ehitise püstitamiseks, samuti kes saab teha otsuse kehtiva planeeringu nii olulisteks muudatusteks.</p> <p>Kõikidel nendel paragrahvidel on veel erisused, mis teeb seaduse loogika ja arusaadavuse äärmiselt keeruliseks millistel juhtudel seaduse punkte rakendatakse ja millistel mitte.</p> <p>Vastavalt PlanS §124 lg2 on detailplaneeringu eesmärk eelkõige üldplaneeringu elluviimine ja planeeringualale ruumilise terviklahenduse loomine. Vastavalt sama paragrahvi lg4 on detailplaneeringu olemasolul või detailplaneeringu koostamise kohustuse korral see ehitusprojekti koostamise alus. Planeeringuala ruumilise terviklahenduse loob eelkõige planeeringuga antav ehitusõigus. Vastavalt PlanS §126 lg4 määratakse ehitusõigusega krundi kasutamise sihtotstarve, hoonete või olulise avaliku huviga rajatiste suurim lubatud arv või nende puudumine alal, ehitisealune pind, maksimaalne kõrgus ja suurim lubatud sügavus.</p>		
--	--	--

	<p>Kui lähtuda §121² lg3 ja §121³ lg3, siis muutuvad järgmised lõiked seaduses sisuliselt vastuolus olevateks nimetatud lõigetega.</p> <p>Ettepanek: Kustutada eelnõust EhS §121² lg4; § 121³ lg4, lg5 ja lg6. Seadus on arusaadavam ja rakendatavam ilma antud lõigeteta.</p>		
Eesti Linnade ja Valdade Liit (13.04.2026 nr 2-3/84-2)			
1.	<p>ELVL mõistab ja toetab eelnõu eesmärki kiirendada riigile strateegiliselt oluliste investeeringute kavandamist ja elluviimist ning suurendada Eesti investeerimiskeskonna konkurentsivõimet. Seletuskirjas toodud vajadus menetluste prognoositavuse suurendamiseks, menetlusaegade lühendamiseks ja parema koordineerituse tagamiseks on põhjendatud ning kooskõlas kohalike omavalitsuste praktiliste kogemustega.</p> <p>Samas peab ELVL vältimatult vajalikuks, et eelnõu rakendamisel oleks selgelt, üheselt ja õiguslikult määratletud riigi ning kohalike omavalitsuste rollid, vastutus ja otsustusruum, eelkõige taastuvenergia – sealhulgas tuuleenergia – arendamise kontekstis. Kiirendusmehhanism ei tohi viia olukorrani, kus kohalike omavalitsuste sisuline kaalutusruum ning kogukondlikud huvid taanduvad või muutuvad menetlustehniliseks formaalsuseks.</p>	Selgitame	<p>Eelnõuga nähakse ette, et strateegiliselt olulise investeeringuga kavandatava ehitise puhul on võimalikke elluviimise viise kaks: REP-iga ja PT-dega. Eelnõuga nähakse ette, et PT-de andmise pädevus on KOV-idel ning REP-i puhul riigil. Seega on meie hinnangul pädevuse jaotumine selge ja üheselt arusaadav. Kui KOV-id on valmis strateegiliselt olulise investeeringu ellu viima, siis see võimalus on olemas ning sellisel juhul riik sellesse tegevusse ei sekku. Kontaktpunkti ja eksperdikomisjoni rolliks jääb taotluse menetlemisel KOV-i abistada ning toetada.</p> <p>Otsuspädevus ei muutu strateegiliselt olulise investeeringu liigist, niisamuti toimub nii REP-i kui PT-de puhul PlanS § 9 kohaselt kaasamine.</p>
2.	<p>Energiavarustuskindlus ning riiklikud taastuvenergiaeesmärgid on oma olemuselt riigi vastutus. Eesti energiajulgeolek, taastuvenergia tootmismahd ja kliimaeesmärgid on määratletud riiklikes</p>	Selgitame	<p>Strateegiliselt olulise investeeringu puhul ei nähta ette üksnes (taastuv)energiaga seotud valdkondi. Eelnõu eesmärk ei ole seotud riiklike taastuvenergia</p>

<p>arengudokumentides, sealhulgas riiklikus energia- ja kliimakavas ENMAK 2035. Tegemist on riikliku tasandi poliitikaeesmärkidega, mille täitmine eeldab riigi otsustusõigust, koordineerimist ja vastutust.</p> <p>Kohalikel omavalitsustel ei ole ega saa olla kohustust vastutada riiklike energiapoliitiliste sihtide täitmise eest olukorras, kus neil puudub otsustusõigus eesmärkide ulatuse, mahu ja ruumilise jaotuse üle.</p> <p>Üleriigilise mõjuga, sealhulgas energiatootmise ja -ülekannde taristu kavandamine eeldab riigi juhtivat rolli. Nimetatud valdkondade ruumiline, keskkondlik ja sotsiaalmajanduslik mõju ulatub sageli üle ühe kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumi ning eeldab seetõttu riiklikku koordineerimist.</p> <p>ELVL hinnangul peab selliste arenduste kavandamine olema riiklikult juhitud ning koordineeritud, mitte vaikimisi delegeeritud kohalikele omavalitsustele.</p> <p>Samas peab kohalike omavalitsuste roll taastuvenergia arendamisel olema vajaduspõhine ja motiveeritud, mitte sunduslik. Kui arendus on suunatud eelkõige kohaliku elu, elanike või kohaliku ettevõtluse energiavajaduste katmiseks, peab kohalikul omavalitsusel olema selge õigus ja kaalutlusruum vastava planeeringu algatamiseks ja menetlemiseks. Kui aga arenduse alus tuleneb riigi energiajulgeoleku või riiklikes arengudokumentides sätestatud eesmärkide täitmisest, ei tohi selle elluviimise kohustus kanduda kohalikele omavalitsustele.</p>		<p>eesmärkide saavutamiseks vaid pigem tööstusega seotud investeeringute Eestisse toomisega.</p>
--	--	--

<p>3.</p>	<p>ELVL peab vajalikuks täpsustada Planeerimisseaduse § 27 regulatsiooni viisil, mis tagab selge eristuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • millal on taastuvenergia (sh tuuleenergia) arendamine seotud riigi energiapoliitilisele ja varustuskindluse tagamisega; • millal on tegemist kohaliku energiavajaduse rahuldamiseks kavandatava arendusega. <p>Eelnõu seletuskiri ei välista piisava selgusega olukorda, kus riiklikest energiapoliitilistest eesmärkidest tulenev arendussurve kandub de facto kohalikele omavalitsustele, samas kui vastutus eesmärkide täitmise eest jääb riigi tasandile.</p> <p>Eelnõu kohaselt kavandatakse riigi eriplaneeringuga muu hulgas: „elektrijaam elektrilise nimivõimsusega alates 150 megavatti ja tuuleelektrijaam elektrilise nimivõimsusega alates 400 megavatti“.</p> <p>ELVL hinnangul ei ole tuuleelektrijaamade 400 MW nimivõimsuse lävendi sätestamine seaduse tasandil piisavalt põhjendatud. Seletuskirjast ei selgu valitud piirmäära sisuline põhjendus.</p> <p>Konkreetselt tehnilise lävendi kehtestamine seaduses:</p> <ul style="list-style-type: none"> • võib piirata kohalike omavalitsuste kaalutlusruumi keskkonna-, visuaalsete ja tervisemõjude hindamisel; • võib soodustada arenduste kunstlikku „optimeerimist“ lävendi alla või üle selle; • ei arvesta piisavalt projektide tegelikku mõjuulatust ja sisulist seost riiklike energiapoliitiliste eesmärkidega. 	<p>Selgitame</p>	<p>Eelnõuga ei ole ette nähtud käesoleval ajal kehtivate REP eelduste muutmist. Viidatud 400 MW on sellisena sätestatud ka kehtivas seaduses. Säte sõnastatakse ümber parema jälgitavuse huvides ning eelnõuga ei kavandata lävendite muutmist.</p> <p>Juhime samas tähelepanu, et osundatud piirmäärad on põhimõtteliselt indikaativsed ning olulise riikliku huvi korral ei välista kehtiv õigus, et REP-iga planeeritakse ka PlanS-is toodud väärtusest väiksema määraga ehitist.</p>
-----------	---	------------------	--

	<p>Riiklik energia- ja kliimakava määratleb strateegilised eesmärgid, mitte üksikute tootmisobjektide tehnilisi parameetreid. Seetõttu peab riigi eriplaneeringu kohaldamine lähtuma projekti sisulisest seosest riigi energiajulgeoleku ja varustuskindlusega, mitte üksnes nimivõimsuse kriteeriumist.</p> <p>ELVL muudatusettepanek ELVL teeb ettepaneku sõnastada Planeerimisseaduse § 27 lõike 2 punkt 5 järgmiselt: „5) elektriyaam elektrilise nimivõimsusega alates 150 megavatti ning tuuleelektriyaam või tuulepark, mille rajamine või käitamine on vajalik riigi energia- ja varustuskindluse tagamiseks või riiklikes arengudokumentides, sealhulgas riiklikus energia- ja kliimakavas, sätestatud eesmärkide saavutamiseks.“</p>		
4.	<p>ELVL rõhutab, et strateegiliste investeeringute ekspressraja kohaldamine ei tohi vähendada planeerimisotsuste sisulist kvaliteeti ega kahjustada kohaliku ruumilise arengu tasakaalu.</p> <p>Ekspressraja rakendamisel peab olema tagatud, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kohaliku omavalitsuse roll ei piirdu üksnes menetlusliku osalemisega, vaid hõlmab sisulist kaalutusõigust kohaliku ruumi, taristu ja elukeskkonna küsimustes; • strateegilise investeeringu määratlemise kriteeriumid on selged ja õiguslikult piiritletud; • ekspressrada ei muutu instrumendiks kohaliku vastuseisu ületamiseks ilma tegeliku strateegilise vajaduseta; 	Selgitame	<p>Eelnõu kohaselt saab strateegiliselt olulise investeeringu elluviimisega seotud otsuseid teha ka KOV (vt vastust real 1). Seega lähtub arvamuse ebaõigest eeldusest, et strateegiliselt oluline investeering viiakse ellu vältimatult REP-iga.</p> <p>Kui KOV ei soovi strateegiliselt olulise investeeringu elluviimist ise otsustada, siis alustatakse REP-i menetlust ning see järgib kõiki käesolevaks ajaks väljakujunenud planeerimise põhimõtteid.</p> <p>Märgime ka, et eelnõu kavandi kohaselt on ELVL-i esindaja hindamiskomisjoni liige, seega on KOV-ide esindajal võimalus algses otsustusprotsessis kaasa rääkida.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • seos kehtivate üld- ja detailplaneeringutega säilib ning kõrvalekalded on erandlikud ja selgelt põhjendatud; • keskkonnamõju hindamine ja kaasamine on sisulised ja efektiivsed. 		
5.	<p>ELVL peab eelnõu kooskõlastamisel vältimatult vajalikuks, et strateegiliste investeeringute kavandamisel ja nn ekspressraja rakendamisel sätestataks seaduses riigi selge kohustus töötada välja ühtne, läbipaistev ja õiguslikult siduv leevendus- ja kompensatsioonimehhanism kohalikele omavalitsustele. Selline mehhanism peab rakenduma eelkõige juhtudel, kui strateegilise investeeringu ekspressrada kasutatakse üldplaneeringu vastaselt või väljaspool kehtivat üldplaneeringut, kui kohaliku omavalitsuse siduv otsustusõigus asendub riikliku otsusega või kui investeering toob konkreetsele omavalitsusele või kogukonnale kaasa märkimisväärse ruumilise, sotsiaalse, keskkonna- või taristulise koormuse. Olukorras, kus riik võtab üle sisulise otsustusõiguse, peab sellega kaasnema ka vastutus investeeringu mõjude leevendamise ja kaasnevate kulude katmise eest.</p> <p>Kompensatsioonimehhanism peab hõlmama vähemalt järgmisi elemente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rahaline kompensatsioon kohaliku taristu ja avalike teenuste täiendava koormuse katteks; 2. sihtotstarbeliste toetuste instrumendid juhtudel, kus investeeringu mõju ja maksutulu jaotus ei ole tasakaalus. Lähtuda samadel alustel nagu riigikaitse 	Mittearvestatud	<p>Eelnõu eesmärgiks ei ole REP-iga või PT-dega kavandatava strateegiliselt olulise investeeringu tõttu KOV-idele kompensatsioonimehhanismi loomine. Tegemist ei ole PlanS-i reguleerimiseselega.</p> <p>Kompensatsioonimehhanismi väljatöötamine eeldab KOKS-i või muude sellise valdkonna õigusaktide muutmist.</p>

	<p>objektide rajamise ja kasutamise alused (näiteks Kaitseväe harjutusväljakute puhul);</p> <p>3. leevendusmeetmete rahastamine, sealhulgas müra-, liiklus- ja keskkonnamõjude vähendamise meetmed.</p> <p>ELVL rõhutab, et ilma selgelt reguleeritud ja ette nähtava kompensatsioonimehhanismita suureneb õiguslik ebakindlus nii riigi kui ka omavalitsuste jaoks, kasvab vaidluste ja kohtumenetluste risk ning süveneb kohalike kogukondade vastuseis riiklikele investeeringutele. See omakorda aeglustab strateegiliste eesmärkide saavutamist ja vähendab avalikku usaldust riigi planeerimisotsuste vastu.</p> <p>Seetõttu peab ELVL vältimatult vajalikuks, et eelnõu täiendataks vastava regulatsiooniga juba seaduse tasandil, tagades riigi ja kohaliku tasandi vastutuse tasakaalu ning õigusselguse strateegiliste investeeringute kavandamisel ja elluviimisel.</p>		
6.	<p>Lisaks peab riiklik strateegiline vajadus olema seaduses üheselt, kitsendavalt ja kontrollitavalt määratletud. Riigi erandlikud planeerimisinstrumendid ei tohi muutuda üldiseks arendusmehhanismiks, vaid peavad olema seotud tõendatud üleriigilise ja vältimatu strateegilise huviga.</p> <p>Riiklike strateegiliste investeeringute kavandamine ja elluviimine peab põhinema selgel vastutuse jaotusel, proportsionaalsel sekkumisel ning kohaliku tasandi planeerimispädevuse austamisel. Riigi erandlikud planeerimisinstrumendid tohivad rakenduda üksnes selgelt määratletud ja vältimatu üleriigilise huvi korral ega tohi</p>	Selgitame	<p>Strateegiliselt oluliste investeeringute sisu on keeruline väga selgelt määratleda, kuna tegemist on ajas muutuva mõistega. Eelnõu juures oleva kavandi kohaselt luuakse selle huvi väljaselgitamiseks ja formuleerimiseks hindamiskomisjon, kuhu on plaanitud ka ELVL-i esindaja. Niisamuti on strateegiliselt olulise investeeringu elluviimisel ette nähtud eksperdikomisjon, kuhu kuulub selle KOV-i esindaja, kuhu investeeringuga seotud ehitised rajatakse.</p> <p>Lisaks peab rõhutama, et selliseid investeeringuid on aastas umbes 2-5 ehk ei saa rääkida väga ulatuslikult</p>

	<p>muuta kehtiva üldplaneeringu rolli kohaliku ruumilise arengu alusinstrumentina. Strateegiliste otsuste tegemisel peab riik olema avatud ja kaasav, kaasates varases etapis nii kohalikke omavalitsusi kui ka investeeringute mõjupiirkonna kogukondi, sest ainult sisulise koostöö kaudu on võimalik saavutada ühiskondlikult tasakaalustatud, õigusselge ja kestlik tulemus.</p>		<p>kasutusele võetavast instrumentidest, mistõttu on see erandlikkus asjakohane.</p> <p>Üleriigiline huvi väljendub selles, et strateegiliselt olulise investeeringuga kaasneb nii maksutulu, mis muu hulgas mõjutab ka KOV-ide sissetulekuid, kui ka võimalikud uued tarneahelad ja investeeringuga seotud teenused. Kõik need ergutavad vastavas KOV-id ettevõtlusmaastikku.</p>
--	--	--	--